

Лисянська О.О.,
асистент кафедри банківської
справи
ДВНЗ «УАБС НБУ» м. Суми

МЕТОДИКИ ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

В умовах виходу з кризи банки як фінансові установи відіграють визначну роль у піднятті попиту населення, у розширенні виробництва підприємств, у зміцненні економіки держави.

Прибутковість – один з найважливіших показників банківської діяльності, оскільки саме прибуток є джерелом виплати дивідендів акціонерам, створення фондів банку, бази для підвищення добробуту банківських працівників. Утворення прибутку комерційного банку є наслідком впливу різноманітних факторів. Це доходи і витрати банку, вплив яких на прибуток та його складові є очевидним і обчислюється за методом прямого рахунку на основі адитивної факторної моделі.

За результатами дослідження було визначено, що знання факторів котрі впливають на зміну прибутку, дозволяють досліджувати і аналізувати зміну останнього під впливом зміни різних чинників, що дасть змогу коригувати та планувати діяльність банку., впливати на обсяг отриманого прибутку, прогнозувати формування доходів та витрат, що необхідні для отримання таких доходів.

Вчені економісти виділяють різні методики економіко-статистичного аналізу прибутковості й ефективності діяльності комерційного банку:

1) аналіз ефективності з використанням взаємозв'язку часткових показників ефективності з відповідними мультиплікаторами (наприклад, ROE);

2) визначення впливу окремих факторів на прибутковість банку за допомогою виробничої функції.

Виникає необхідність розробки більш сучасних показників, які б краще відповідали сьогоднішнім вимогам української банківської системи. В їх

основу можуть лягти способи розрахунку рентабельності банку, які використовують у сучасній банківській практиці інших країн:

1. Ефективною моделлю контролю і управління діяльністю комерційного банку є формула Дюпона, за яким аналіз здійснюється за певний період. Особливого аналізу надають аналізу фінансового важеля, тому що загальний рівень банківського ризику визначається операційним і фінансовим ризиками, при цьому, якщо перший не є високим – банк може дозволити проводити ризикованішу політику з вищим значенням мультиплікатора:

$$ROE = ROA * Lf,$$

ROA – чистий дохід активів;

Lf – мультиплікатор капіталу (відношення активів до капіталу банку).

2. Загальну рентабельність банку можна визначити за допомогою моделі Гордона:

$$\text{Загальна рентабельність} = D1/P0 + (P1 - P0)/P0,$$

D1 – дивіденди на кінець періоду;

P0 – ціна покупки цінного паперу;

P1 – ціна продажу акцій.

3. Модель Шарпа, яка слугує для дослідження очікуваної ставки прибутковості:

$$E(R) = Rf + [E(Rm) - Rf] * B,$$

E(R) – очікувана ставка прибутковості;

Rf – безризикова процентна ставка;

Rm – ринкова ставка прибутковості;

[E(Rm) - Rf] – ризик – премія;

E(Rm) – очікувана ринкова ставка;

B – поправочний коефіцієнт, який визначає ринковий ризик.

Таким чином, використанням виробничої функції. надає можливість надання якісного аналізу діяльності банку, відтворення зв'язків між різними показниками ефективності діяльності та величиною затрачених ресурсів, опис функціонування системи в цілому.